

DOI 10.36074/21.08.2020.v1.10

АНАЛІЗ ВПЛИВУ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ НА ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТНИХ ПОКАЗНИКІВ ВІННИЦЬКОГО РЕГІОНУ

ORCID ID: 0000-0002-9578-4500

Уманець Людмила Вікторівна

викладач

Вінницький коледж будівництва і архітектури КНУБА

УКРАЇНА

Проблеми формування достатнього обсягу доходів місцевих бюджетів та забезпечення економічно-соціального розвитку відповідної адміністративно-територіальної одиниці є основною умовою виконання функцій, покладених на органи місцевої влади, які в сучасних економічних реаліях набувають особливої уваги. Відповідно до Бюджетного кодексу України [1] доходи бюджету – це податкові, неподаткові та інші надходження на безповоротній основі, справляння яких передбачено законодавством України (включаючи трансферти, плату за надання адміністративних послуг, власні надходження бюджетних установ).

Основну частину бюджетів, як Державного, так і місцевих, становлять податкові надходження. Розглянемо статистику обсягів податкових надходжень до бюджету Вінницького регіону у розрізі непрямих податків за 2014-2018 роки (табл. 1).

Таблиця 1

Надходження непрямих податків до Державного бюджету з Вінницької області за період 2014 – 2018 років, млн.грн.

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	Темп приросту, %			
						2014/2015pp.	2015/2016pp.	2016/2017pp.	2017/2018pp.
Податок на додану вартість	1,5	0,9	2,2	4,3	4,7	-40	144,4	95,5	9,3
Акцизний податок	0,5	0,7	0,3	0,4	0,1	40	-57	33	-75
Мито	0,1	0,2	0,2	0,3	0,2	100	0	50	-33,3
Всього	2,1	1,8	2,7	5	5	100	87,4	178,5	-99

Розраховано автором за даними [4].

У таблиці продемонстровано вплив непрямих податків на формування бюджетних показників Вінницького регіону протягом 2014-2018 років. Питома вага непрямих податків, сплачених до бюджету даним регіоном у 2018 р. становила 58,7%, зокрема: частка ПДВ – 55,2% і акцизного податку – 2,5%. Тобто, непрямі податки складають майже половину всіх податкових надходжень і мають значний вплив на фінансово-господарську діяльність регіону.

За даними таблиці 1 можна зробити висновок про те, що найбільшу частину непрямих податкових надходжень становить податок на додану вартість. У 2018 році дохід до бюджету від ПДВ склав 4,7 млн. грн., що займало 55,2% у структурі надходжень загального фонду Державного бюджету. Порівняно з 2014 роком ця сума також зросла майже втричі – тоді було 1,5 млн. грн. Найменший ступінь виконання надходжень ПДВ до загального фонду державного бюджету склав 0,9 млн. грн. у 2015 році, а найбільший – 4,7 млн. грн. у 2018 році. Також в структурі надходжень до зведеного бюджету по Вінницькій області значну питому вагу займає акцизний податок із вироблених в Україні товарів. Найвищі показники продемонстровано у 2014-2015 роках – 0,5 та 0,7 млн. грн. відповідно. Що склало 16,2% у 2014 році та 20,2% у 2015 році у структурі надходжень загального фонду Державного бюджету. Найменше надходжень від акцизного податку надійшло у 2018 році – 0,1 млн. грн. Відносно стабільні надходження до загального фонду державного бюджету спостерігаються від мита. Протягом аналізованого періоду дохід коливався в межах 0,1 - 0,3 млн. грн.

Варто зазначити, що 28 грудня 2014 року Верховна Рада України ухвалила та внесла зміни до Податкового та Бюджетного кодексів України, які позитивно вплинули на податкові надходження до місцевих бюджетів.

Так, з 2015 року, як нове джерело надходжень до місцевих бюджетів, було запроваджено акцизний податок з реалізації через роздрібну торговельну мережу пива, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюну, нафтопродуктів. З 01.01.2015 Законом №79 розширено дохідну базу місцевих бюджетів шляхом: передачі з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг (крім 50% адміністративного збору за держреєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців), державного мита; запровадження з 2015 року збору з роздрібного продажу підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою в діапазоні від 2% до 5% вартості реалізованого товару замість збору за виноградарство, садівництво та хмелярство, який надходитиме до місцевих бюджетів. Але зміни, внесені п.215.3.10 до Податкового кодексу України [3] з 2017 року зменшать надходження до місцевих бюджетів на суму акцизного податку з реалізації через роздрібну торговельну мережу нафтопродуктів, внаслідок спрямованості його до Державного бюджету [5].

Непрямі податки є стабільним джерелом доходів, зокрема, в Україні за їх рахунок формується близько 50% доходів Державного бюджету, що особливо важливо в умовах мобілізації основних факторів виробництва в процесі євроінтеграції [2]. Динаміка непрямих податків та їх частка у ВВП підтверджують їх фіскальну роль у формуванні фінансових ресурсів, необхідних для виконання функцій та завдань, покладених на державу. Непряме оподаткування в сучасних умовах повинне стимулювати економічний розвиток країни, сприяти створенню умов для залучення інвестицій, розвитку приватного бізнесу, сприяти зниженню податкового тягаря, отриманню сталих доходів до Державного бюджету тощо.

Висновки. Таким чином, непрямі податки займають важливе місце не тільки у бюджетній системі країни, але й в економічній системі в цілому; їх роль та значення безпосередньо зумовлені типом конкретної економічної системи, обраними державою метою та пріоритетними напрямками соціально-економічного розвитку суспільства. Формування стабільних джерел для достатнього обсягу доходів на рівні місцевих бюджетів сприятиме розвитку регіонів та країни в цілому.

Список використаних джерел:

- [1] *Бюджетний Кодекс України* (Закон України) № 2456-VI. (2010). Вилучено із: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
- [2] Замкова Н., Гнидюк І. (2020) Фінансова політика субнаціонального рівня. *Вісник КНТЕУ*. (3) 66-78. Вилучено із: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2020/03/06.pdf>
- [3] *Податковий кодекс України* (Закон України) №2755-VI. (2010)
- [4] Ціна держави. Бюджет України. Вилучено із: <http://old.cost.ua/budget/revenue/>.
- [5] Hnydiuk I. (2020) Reformatting Ukrainian Budget System within the Conditions of Power Decentralization. *World Science*. (Т.2, №1 (53)). 4-10. Вилучено із: <https://rsglobal.pl/index.php/ws/article/view/33>

DOI 10.36074/21.08.2020.v1.11

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ФІСКАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ НЕПРЯМИХ ПОДАТКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

ORCID ID: 0000-0002-6724-7740

Гнидюк Інна Вікторівна

канд. екон. наук, доцент, завідувач кафедри фінансів
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

УКРАЇНА

На сьогодні у податковій системі України важливе місце займають непрямі податки. Вони є ключовим джерелом наповнення Державного бюджету та інструментом впливу на суспільне виробництво. Наповненість бюджету країни залежить від того, наскільки ефективною є фіскальна політика, її простота та прозорість. На даний момент на суб'єктів господарювання відчутний вплив здійснюють будь-які зміни чи реформи у цьому напрямі у зв'язку з економічною нестабільністю та дефіцитом бюджету [1]. Різні шляхи підвищення рівня ефективності адміністрування непрямих податків призведуть до позитивних зрушень в економіці країни.

Оскільки надходження непрямих податків є головним видом доходів Державного бюджету України, тому варто дослідити ефективність непрямого оподаткування в Україні з огляду на його спроможність забезпечити необхідні доходи державі. Таким чином, нами продемонстровано (рис.1) рівень виконання планових показників за 2014-2018 роки.

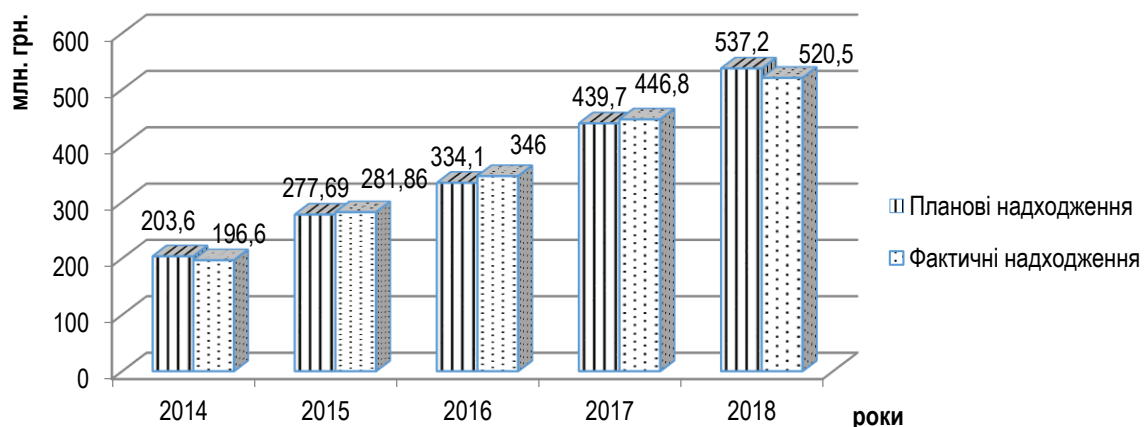


Рис.1. Рівень виконання планових надходжень непрямих податків до Державного бюджету України за 2014-2018 роки

Розраховано автором на основі [2].